

PLAN DE IGUALDADE

I.E.S Eduardo Blanco Amor

“A Educación non só se produce a través da palabra, está presente en todas as nosas accións, sentimentos e actitudes”.

MARÍA MOLINER

ÍNDICE:

1. Introducción
2. Marco Lexislativo
3. Fase Previa
4. Grupo de Traballo
5. Características do Centro
6. Diagnóstico de Situación
7. Principios Orientadores
8. Obxectivos
9. Medidas Concretas de Actuación
10. Avaliación, Informe Anual e Memoria
11. Días a celebrar
12. Recursos en Rede
13. Actividades

1. Introdución:

O plan de igualdade do centro é un documento no que se recolle un conxunto de actuacións, medidas e accións cuxo principal obxectivo é implementar a coeducación na práctica pedagóxica do noso centro educativo. É un documento realista e operativo que debe contemplar o compromiso público da comunidade educativa, accesible para todos e todas, con obxectivos afíns aos establecidos no plan de igualdade e prevención da violencia de xénero, cuxa concreción é responsabilidade do programa de igualdade e educación afectivo-sexual da Consellería de Educación.

Este plan de igualdade é unha estratexia planificada, flexible e revisable para o curso 2020-21.

A educación é parte esencial no logro e empoderamento das mulleres, en transmitir valores e actitudes que contribúan á eliminación na desigualdade entre sexos. De aí a importancia que ten como ferramenta de cambio social. É máis que nunca necesaria unha reflexión desde as prácticas docentes. A formación do profesorado é básica e primordial se se quere chegar a unha boa práctica docente coeducativa en igualdade. O profesorado é un modelo de referencia para o alumnado. A linguaxe, a forma de relacionarse, a actitude que se toma nas aulas e nos espazos comúns do centro, inflúen directamente no comportamento dos alumnos e alumnas.

Para favorecer un bo traballo nas clases baseada na igualdade, é fundamental traballar conxuntamente coa Comunidade Educativa. Non só a escola ten a obriga de traballar por unha sociedade máis xusta, na

que os roles sexuais non discriminen as persoas; a familia, xunto co centro son os axentes máis próximos onde se proporcionan modelos de condutas e comportamentos que a sociedade reforza.

A invisibilización da muller na contribución cultural da escola é tan evidente que, aínda sendo maior o tanto por cento de mulleres que se dedican á práctica educativa, á cultura, á política, á economía etc., non se fai referencia ó seu traballo nos contidos curriculares.

Coa invisibilización das mulleres, as rapazas non teñen referentes nin modelos que seguir.

O persoal docente debe propoñer referentes tanto ás rapazas como aos rapaces que sexan exemplos de superación, estudo e éxito para alumnas e alumnos.

En consecuencia é necesaria unha reflexión desde as prácticas docentes. A formación do profesorado é básica e primordial se se quere chegar a unha boa práctica docente coeducativa en igualdade.

O obxectivo deste Plan de Igualdade é que o profesorado adquira as habilidades necesarias para identificar os aspectos sexistas e que se promova a igualdade de xénero nas aulas, transformando os espazos comúns educativos en zonas de socialización, que compartan nenas e nenos.

A metodoloxía que se propón pretende potenciar ao máximo as capacidades do profesorado, favorecendo a súa participación, o intercambio de ideas e o consenso, expresando os distintos temas dunha forma **aberta, activa, motivadora e vivencial** para conectar coas necesidades e intereses do noso alumnado.

Que é a Coeducación? Decálogo da Educación segundo Elena Simón:

A Coeducación é a mellor e máis moderna fórmula que coñecemos para que nenas e nenos crezan pensando e comprobando que as mulleres e os homes son seres humanos completos e equivalentes, que so se distinguen polos seus órganos sexuais e de reprodución.

A Coeducación rectifica as aprendizaxes incompletos que antes tiñan homes e mulleres, cos que elas non podían antes ser autónomas por non poder nin saber gañarse a vida e eles, por non saber atender e cubrir as súas propias necesidades cotiás, afectivas e vitais.

A Coeducación pretende que nenos e nenas aprendan todo o necesario para coidar e coidarse e para saber estar en disposición de gañarse a vida

A Coeducación intenta que nenos e nenas poidan xugar e divertirse sen sufrir rexeitamento.

A Coeducación procura o respecto aos gustos e necesidades singulares propias e alleas.

A Coeducación da oportunidade para as boas relacións e unha comunicación satisfactoria, sen abusos por parte de ninguén.

A Coeducación é garantía de corresponsabilidade e cooperación para terminar cos papeis das mulleres ou de homes en exclusiva e para facer posible un satisfactorio proxecto propio de vida seguindo as calidades persoais.

A Coeducación prepara para unha vida de relación humana xusta, pacífica e saudable.

A Coeducación fai máis fácil a elección de estudos, oficios e profesións sen atender ao sexo co que se naceu, senón en base ás calidades e gustos como persoa.

A Coeducación considera “o feminino” e “o masculino” en igualdade de trato e de condicións, para que se poda aprender e apreciar tanto en nenos coma en nenas.

2. Marco Lexislativo:

- Estatuto de Autonomía de Galicia, artigos 4 e concordantes.
- Lei 11/2007, do 27 de xullo, para a prevención e o tratamento integral da violencia de xénero.
- Lei 2/2007, do 28 de marzo, do traballo en Igualdade das mulleres de Galicia.
- Decreto lexislativo 2/2015, do 12 de febreiro, polo que se aproba o texto refundido das disposicións legais da Comunidade Autónoma de Galicia en materia de Igualdade.
- Decreto 130/2016, do 15 de setembro, polo que se establecen os requisitos e o procedemento para o recoñecemento e acreditación dos centros de información á muller.
- VII Plan Estratéxico de Galicia para a Igualdade de oportunidades entre mulleres e homes 2017-2020

3. Fase Previa:

O paso previo para elaborar un Plan de Igualdade é o compromiso de TODA A COMUNIDADE EDUCATIVA.

A temporalización da posta en práctica será de dous cursos lectivos.

1º curso:-Abordaranse estratexias xerais.

- Elaboración e realización dunha enquisa a toda a comunidade educativa (alumnado, profesorado, persoal non docente, familias) para así facer un diagnóstico real na situación do noso centro.

-Observación e reflexión sobre a comunicación administrativa , utilización dos espazos comúns ...

2º curso:

- Engadir ás estratexias xerais medidas concretas que respondan a realidade do IES Blanco Amor.

4. Grupo de Trabajo-Comisión de Igualdade:

Coordinadora do Equipo Directivo: Concha Álvarez

Presidenta da Comisión de Igualdade: Ana Pita (elixida no Consello Escolar como representante do profesorado, xunto con M^a del Rosario Díaz González, representante do persoal non docente, Dámaso Lorenzo Barreiros, representante do alumnado, e Castor Velo como representante das familias).

Profesoras colaboradoras: Esperanza Estévez e Julia Quintas.

Alumnado e Profesorado: todo.

Familia: todas.

Persoal non Docente: todos.

5. Características do Centro:

Localización do Centro: O noso centro atópase no barrio da Ponte, con moita identidade dentro do Concello de Ourense, e que foi independente ata o ano 1948. O alumnado era tradicionalmente do barrio e respondía socialmente á clase media. Nos derradeiros anos apréciase unha maior diversificación na procedencia do alumnado: inmigración de procedencia hispana, africana e asiática.

Datos obxectivos: O I.E.S Blanco Amor imparte a formación de Secundaria Obrigatoria e Bacharelato (este último diúrno e nocturno), Bacharelato STEM, Bacharelato bilingüe e plurilingüe.

- Instalacións: polideportivo cuberto, pista cuberta, xardín (con distintas especies de plantas e árbores, é o pulmón verde que nos osixena acotío), biblioteca, cafetería, laboratorio de ciencias, laboratorio de física e química, aulas de informática,...
- Desglose:
 - N° de alumnos na ESO: 209
 - N° de alumnas na ESO: 194

- Nº de alumnos no BACH diúrno: 73 (nocturno: 17)
- Nº de alumnas no BACH diúrno: 88 (nocturno: 20)
- Nº de alumnos inmigrantes:13
- Nº de alumnas inmigrantes: 11
- Nº de profesores: 25
- Nº de profesoras:45
- Nº de persoal non docente homes: 3
- Nº de persoal non docente mulleres: 7
- **Nº de alumnos e alumnas de bacharelato STEM: 12**
- **Nº de alumnos de bacharelato: STEM 02**
- **Nº de alumnas de bacharelato: STEM 10**

6. Diagnóstico:

O I.E.S Eduardo Blanco Amor réxese por un Plan de Convivencia consonte á Lei 4/2011 de convivencia e participación da Comunidade Educativa (DOGA Nº136), en conformidade do Decreto 8/2015 que desenvolve esta lei en materia de Convivencia Escolar (DOGA Nº 17).

Están fixadas ademais as normas de funcionamento.

- Respecto ao comportamento no Centro: aprender a respectar cada un dos elementos ou obxectos que o forman como parte da aprendizaxe en conxunto.

7. Principios Orientadores:

Os principios orientadores e obxectivos en termos de igualdade deben incluír desde o uso da linguaxe con perspectiva de xénero nos documentos do centro ata o desenvolvemento de acción de prevención e erradicación da violencia de xénero.

1. Principios Orientadores: Igualdade entre homes e mulleres.
2. Non discriminación de ningunha opción.

3. Respecto aos Dereitos, Deberes e Liberdades de homes e mulleres.
4. Empoderamento.
5. Transversalidade na E. específicas de cada centro e que son imprescindibles para unificar os criterios de actuación segundo os principios recollidos no Proxecto Educativo.
6. Entre as normas básicas de convivencia na aula e no Centro destacamos:
 - Respecto ás demais persoas: respectar a identidade, integridade e dignidade de todos os membros da comunidade educativa.
 - Educar na Diversidade.
 - Participación.
 - Corresponsabilidade.
 - Uso de materiais non sexistas.
 - Resolución pacífica de conflitos.
 - Interseccionalidade.

8. Obxectivos Xerais:

- Integrar o principio de Igualdade de oportunidades entre homes e mulleres na nosa práctica docente a través de actividades.
- Educar en Igualdade afastándonos de estereotipos, prexuízos e discriminacións por razóns de sexo ou orientación sexual.
- Fomentar a reflexión sobre o papel da muller e o home nunha contorna igualitaria.
- Garantir a Igualdade de oportunidades no ámbito escolar.
- Fomentar a representación equilibrada de nenas e nenos nas aulas
- Velar porque o noso centro educativo transmita unha imaxe igualitaria, plural e non estereotipada de mulleres e homes.
- Actuar nas situación de acoso e violencia de xénero.

Obxectivos Específicos:

Ámbito da linguaxe e comunicación:

- ❖ Potenciar o uso dunha linguaxe inclusiva tanto nos documentos de comunicación interna coma externa do centro escolar.
- ❖ Favorecer unha linguaxe inclusiva nas relación interpersoais.

Ámbito de estereotipos, roles de xénero e corresponsabilidade:

- ❖ Visualizar a influencia dos roles de xénero nas condicións de vida, nas oportunidades e as posibilidades de desenvolvemento persoal.
- ❖ Substituír estereotipos por imaxes reais nas que homes e mulleres sexan valorados por igual.
- ❖ Sensibilizar ao alumnado sobre a importancia da corresponsabilidade.

Ámbito dos Materiais e Recursos Didácticos:

- ❖ Fomentar o uso de materiais que non presenten linguaxe, contido, ou imaxes sexistas propoñendo alternativas cando se detecten elementos deste tipo.

Ámbito dos Espazos e Xogos:

- ❖ Establecer un reparto equitativo para o uso e disfrute dos espazos comúns e xogos por parte de nenos e nenas.

Ámbito de Resolución de Conflitos e Prevención de Violencia de Xénero:

- ❖ Fomentar formas de estar e convivir baseadas no respecto, o diálogo e a empatía.
- ❖ Traballar na prevención de situacións de violencia.

9. Medidas Concretas de Actuación:

• EQUIPO DIRECTIVO/ VICEDIRECCIÓN:

- Incluir no programa de actividades eventos de sensibilización sobre temas de xénero: charlas, debates,...

- Uso dunha lingua non sexista e inclusiva na documentación do centro, recursos e materiais didácticos, carteis do centro, páxinas web, comunicación coas familias.

-Tamén se contemplará nos diferentes documentos, que configuran o Proxecto educativo do centro ou a Programación xeral anual -como son o o Plan de convivencia, o Plan de acción tutorial e o Plan de formación do profesorado- nas actividades complementarias e extraescolares que están programadas.

- DEPARTAMENTOS DIDÁCTICOS:

-Compromiso de elaborar as programacións didácticas contemplando a igualdade de xénero e a significación da figura feminina no seu currículo.

-Coidar o vocabulario eliminando expresións estereotipadas que fan alusión a un xénero ou a outro. Reflexionando sobre elas cando se produzan.

-Fomentar actuacións interdisciplinares entre departamentos analizando e creando debate sobre a igualdade dende as diferentes áreas de coñecemento.

- DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN- TITORÍA

-Creación dun programa para traballar en titoría sobre cuestións de xénero. Sensibilizar ao alumnado para detectar os estereotipos de xénero e os factores de discriminación así como as condicións creadoras de desigualdade:

-Educación en valores non sexistas.

-Deconstrución de roles de xénero.

-Educación afectivo sexual, tendo en conta as diferentes orientacións sexuais.

- Sensibilizar ás familias da importancia da labor conxunta de toda a comunidade educativa á hora de cambiar os arquetipos asociados ao xénero. Facer o seguimento as actividades propostas as familias.

- ALUMNADO.

-Sensibilizar ao alumnado da necesidade da actuación consciente neste tema.

-Solicitar a implicación de todo o alumnado dende a titoría e os diferentes departamentos didácticos, estando abertos as súas iniciativas e propostas. Que o alumnado adquira un rol activo e decisivo no proceso.

- BIBLIOTECA:

-Crear un BANCO DE RECURSOS na Biblioteca incluíndo listado de recomendacións de temática histórica, sociolóxica e psicolóxica, que analicen e reflexionen sobre as características da desigualdade entre os xéneros e as pautas de cambio. A disposición de toda a comunidade (alumnado, profesorado, persoal non docente, familias)

- FAMILIAS:

-Informar na primeira reunión de titoría, reunión con todas as nais e pais ,do **Plan de Igualdade** e da proposta de participación que propomos as familias

-Inspirar dende as titorías temas de reflexión familiar . Integrar as familias como membros da comunidade educativa interiorizando a necesidade da interacción . O alumnado nas horas de titoría será o transmisor das ideas e conclusións traballadas en familia.

- PROGRAMAS DO CENTRO QUE TERÁN COMO OBXECTO, ENTRE OUTROS A IGUALDADE:

-Clube de Lectura: crear un grupo de debate literario co especial obxectivo de analizar roles sexistas e consecuencias deles.

-Oratoria: prestar atención especial a temáticas de igualdade. Propor concursos de debate con público que poda ao final opinar tamén.

-Deporte feminino: Fomentar a participación das alumnas en competicións e utilización de zonas comúns deportivas.

- CREAR UNHA COMISIÓN DE IGUALDADE

O Consello Escolar creará unha Comisión de Igualdade formada por un representante de cada colectivo(profesorado, alumnado, personal don docente, familia).

Terá as seguintes tarefas:

- Aprobar a enquisa.
- Aprobar o diagnóstico.
- Examinar e debater propostas.
- Aprobar o plan.
- Realizar o seguimento do plan.

- SESIÓNS INFORMATIVAS PARA O CLAUSTRO E ANPAS.

10. Avaliación, Informe Anual e Memoria

1.- Seguimento ao longo do curso: rexistrando as actividades dos departamentos, vicedirección, titorías.

2.- Avaliación: Analizando o grado de seguimento das iniciativas, grado de coordinación dos diferentes actores e logros conseguidos.

3.- Memoria ao final de curso: informe de todo o realizado e valoración final. Propostas de mellora.

11. Días a Celebrar:

23 de outubro: Día da Biblioteca

25 de novembro: Día Internacional contra a Violencia de Xénero.

30 de xaneiro: Día Escolar da Paz e Non Violencia

11 de febreiro: Día Internacional da Muller e Nena en Ciencia

8 de marzo: Día Internacional da Muller

21 de marzo: Día Internacional contra o Racismo e a Xenofobia.

23 de abril: Día do Libro

17 de maio: Día Internacional contra a Homofobia

12. Recursos en Rede

- Museos en femlnino <https://museosenfemenino.es/>
- Mulleres con ciencia <https://mujeresconciencia.com/>
- Educando en igualdade: <http://www.educandoenigualdad.com/>
- Instituto da muller: <http://www.inmujer.gob.es/>
- Mulleres en galicia: <http://igualdade.xunta.gal/es>
- Xuventude :<http://xuventude.xunta.es/>

13. Actividades:

Proxecto de Igualdade en Música

profesora: Julia Quinta Álvarez.

Proposta práctica para os alumnos/as de Obradoiro de Música de 1º ESO:

MULLERES SILENCIADAS AO LONGO DA HISTORIA DA MÚSICA

Xustificación:

A través da materia de música, podemos facer unha pequena aportación á educación na Igualdade entre homes e mulleres.

As mulleres tiveron que superar importantes dificultades marcadas polas diferenzas de xénero existentes dende a Antigüidade ata actualidade en tódolos campos da música, tanto como compositoras, como intérpretes, ou directoras de orquestra. Na historia da música apenas se mencionan ás mulleres que destacaron en calquera

eido da música. O papel desenvolvido pola muller na historia da música foise silenciando durante séculos debido aos patróns sociais imperantes que impediron que a muller tivese o recoñecemento que lle corresponde na música.

Namentres houbo mulleres que fixeron fronte ás inxustizas e loitaron por ter un oco na música como compositoras, intérpretes ou directoras de orquestra. Estas mulleres abriron o camiño para unha maior igualdade profesional e sociocultural cos homes na música. Por iso é importante recuperalas do inxusto esquecemento de épocas pasadas, xa que foron piares fundamentais na historia da muller na música.

Hai numerosos exemplos de mulleres destacadas na música. Para os alumnos/as de 1º ESO seleccionei tres delas, Beatriz de Día a primeira muller trovadora-compositora, Antonia Louise Brico muller pioneira como directora de orquestra, e Ana Kiro muller pioneira como intérprete da canción en galego nun contexto muy difícil a finais da ditadura e comezos da democracia en España.

1º TRIMESTRE:

Descrición da actividade:

Os alumnos/as de obradoiro de música de 1º ESO farán unha procura de información en internet sobre Beatriz de Día, realizarán unha recensión sobre a súa biografía e obra, e unha conclusión relativa á aportación á igualdade entre mulleres e homes desta primeira muller trovadora-compositora. Cada rapaz/a ilustrará a súa recensión cunha fotografía de Beatriz de Día.

O 22 de novembro día de Santa Cecilia, patrona da música, exporanse as recensións e conclusións de tódolos/as alumnos/as sobre Beatriz de Día en cartolinas decoradas a toda a Comunidade Educativa do IES Blanco Amor de Ourense nas distintas dependencias do centro.

2º TRIMESTRE:

Descrición da actividade:

Os alumnos/as de obradoiro de música de 1º ESO farán unha procura de información en internet sobre Antonia Louise Brico, realizarán unha recensión sobre a súa biografía e profesión, e unha conclusión relativa á aportación á igualdade entre mulleres e homes desta muller pioneira como directora de orquestra. Cada rapaz/a ilustrará a súa recensión cunha fotografía de Antonia Louise Brico.

O 8 de marzo día Internacional da Muller, exporase as recensións e conclusións de tódolos/as alumnos/as sobre Antonia Louise Brico en cartolinas decoradas a toda a Comunidade Educativa do IES Blanco Amor de Ourense nas distintas dependencias do centro.

3º TRIMESTRE:

Descrición da actividade:

Os alumnos/as de obradoiro de música de 1º ESO farán unha procura de información en internet sobre Ana Kiro, realizarán unha recensión sobre a súa biografía e profesión, e unha conclusión relativa á achega á igualdade entre mulleres e homes desta raíña da canción galega. Cada rapaz/a ilustrará a súa recensión cunha fotografía de Ana Kiro.

Con motivo do **día das Letras Galegas**, exporanse as recensións e conclusións de tódolos/as alumnos/as sobre Ana Kiro en cartolinas decoradas a toda a Comunidade Educativa do IES Blanco Amor de Ourense nas distintas dependencias do centro.

CONCLUSIÓN:

Estes traballos dos alumnos/as de obradoiro de música de 1º ESO visibilizarán a loita pola igualdade destas mulleres trovadoras-compositoras, directoras de orquestra, e intérpretes, e todos reflexionaremos sobre como eliminar os estereotipos que favoreceron o desigual recoñecemento do talento musical polo simple feito de ser muller ao longo da historia da música.

Proxecto de Igualdade en Oratoria. profesora: Marga Seara.

Proposta práctica para os alumnos/as de de 2º ESO:

Semana de debates baixo o lema “Somos Iguais-Somos Diferentes”. Os roles de xénero na vestimenta, nas tarefas do fogar, no deporte,...

Temporización: 1º trimestre.

Proxecto de Igualdade en Inglés.

Profesoras involucradas: todo o departamento, que está formado integramente por mulleres.

Alumnos: ESO e Bacharelatos

Temporización: todo o curso

Actividades propostas:

- Lectura (e análise) dun poema escrito por unha autora británica (temporalización: 8 de marzo).
- Análise da representación mediática dos e das adolescentes. Poderíamos centrar cada trimestre nun tipo de medio de comunicación que sexa importante nas súas vidas. Por exemplo, películas ou series (1º trimestre), publicidade (2º trimestre) e cancións (3º trimestre). Tamén podería valorarse cambiar algún destes temas por redes sociais ou cómics, entre outros. Este tipo de actividades permiten traballar os estereotipos e axudalos a ser conscientes da influencia que os medios teñen en como se ven a eles e elas mesmos e en como se relacionan cos demais. Podería ser interesante de 2ºESO en adiante (temporalización: ao longo do curso).
- Realizar unha serie de mini-biografías titulada “Women who changed the world”. O alumnado podería realizar unha pequena presentación dalgunha muller que tivera unha gran influencia nalgún aspecto que consideren importante. Por exemplo, dar a coñecer a Emmeline Pankhurst, a líder das suffragettes. Poderíase preparar unha presentación polos corredores ou outros espazos. O obxectivo das presentacións destas mulleres sería dar a coñecer por que foron importantes, o que fixeron.